

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคเอดส์ มหันตภัยเงียบซึ่งได้รับการขนานนามว่า "มหันตภัยแห่งศตวรรษที่ 20" ได้ค้นพบครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2524 และได้คุกคามต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์อย่างรวดเร็ว และรุนแรงที่สุด ปัจจุบันได้แพร่ระบาดไปทั่วโลกใน 152 ประเทศ และจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2533 มีผู้ป่วยเป็นโรคเอดส์เพิ่มขึ้นแล้ว 314,611 ราย และประมาณว่ามีผู้ติดเชื้อเอดส์ไปแล้ว 5 ถึง 10 ล้านคน วงการแพทย์ยังไม่สามารถที่จะผลิตวัคซีนป้องกันและยาที่จะรักษาให้หายขาดได้ ผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอดส์จะได้รับความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจจนในที่สุดก็จะตายทุกรายว่าแต่จะช้าหรือเร็วเท่านั้น ดังนั้นโรคเอดส์จึงเป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญของทุกประเทศในขณะนี้ (บรรลุ คิริพานิช, 2533)

โรคเอดส์แรกเริ่มพบในกลุ่มรักร่วมเพศ (Homosexual) ปัจจุบันนี้การแพร่ระบาดของโรคเอดส์มิได้มีเฉพาะในกลุ่มรักร่วมเพศเท่านั้น สามารถพบได้ในกลุ่มรักต่างเพศ (Heterosexual) กลุ่มรักสองเพศ (Bisexual) กลุ่มติดยาเสพติดชนิดฉีด กลุ่มผู้ป่วยที่รับการรักษาโดยการถ่ายเลือด และกลุ่มทารกที่เกิดจากมารดาที่เป็นโรคเอดส์หรือมีเลือดบวกต่อเชื้อไวรัสเอดส์ (ดุขภูววรรณ เรืองรุจิ, 2533)

องค์การอนามัยโรค ได้รายงานจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2533 มีผู้ป่วยโรคเอดส์รวม 314,611 ราย จาก 152 ประเทศทั่วโลก ในจำนวนนี้เป็นรายงานจากทวีปอเมริกา 188,211 ราย ทวีปแอฟริกา 81,019 ราย ทวีปยุโรป 41,947 ราย โอเชียเนียหรือประเทศในหมู่เกาะต่าง ๆ ในมหาสมุทรแปซิฟิกรวมถึงออสเตรเลีย 2,562 ราย และทวีปเอเชีย 872 ราย ประเทศที่มีรายงานผู้ป่วยโรคเอดส์สูงสุดคือ สหรัฐอเมริกามี 154,791 ราย รองลงมาคือ ยูกันดา 17,422 ราย ซาอีร์ 11,732 ราย เคนย่า 9,139 ราย มาลาวี 7,160 ราย ส่วนในทวีปเอเชียประเทศที่มีรายงานผู้ป่วยโรคเอดส์สูงสุดคือ ญี่ปุ่น 294 ราย อิสราเอล 152 ราย ไทย 88 ราย ตุรกี 41 ราย และฮ่องกง 27 ราย จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์มีแนวโน้ม

เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีรายงานผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเป็น 1 เท่า ทุก 9 - 12 เดือน หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 100 เปอร์เซ็นต์ (กองโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุข, 2534)

เนื่องจากหลายประเทศมีปัญหาในการวินิจฉัยโรคและความไม่ครบถ้วนของรายงานจึงมีผู้ประมาณกันว่าถ้ารายงานครบถ้วน จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์จริงอาจถึง 350,000 คน และนอกจากนี้ยังอาจมีผู้ติดเชื้อเอดส์ที่ไม่มีอาการอีก 5 ถึง 10 ล้านคน กระจายไปตามทวีปต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งจำนวนร้อยละ 10 ถึง 30 จะป่วยเป็นโรคเอดส์ภายใน 5 ปี นั่นคือจะมีผู้ป่วยโรคเอดส์อีกประมาณ 500,000 ถึง 3 ล้านคนภายใน 5 ปีนี้

สำหรับในประเทศไทยเริ่มมีรายงานโรคเอดส์ครั้งแรกเมื่อเดือนกันยายนปี พ.ศ.2527 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2533 และผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ที่ไม่มีอาการ 25,816 ราย เมื่อคิดอัตราส่วนชายต่อหญิงจะเป็น 3.6 : 1 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 15 - 39 ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 92 ของผู้ป่วยและติดเชื้อเอดส์ทั้งหมด เมื่อศึกษารายละเอียดของการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในประเทศไทยจะพบว่าในจำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ 88 ราย นั้น เป็นชาย 77 ราย เป็นหญิง 11 ราย ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีปัจจัยเสี่ยงจัดอยู่ในกลุ่มติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 57 แยกเป็นชายรักร่วมเพศ 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.6 และชายรักต่างเพศ 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.5 ผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ จำนวน 240 ราย เป็นชาย 200 ราย เป็นหญิง 40 ราย ส่วนใหญ่มีปัจจัยเสี่ยงอยู่ในกลุ่มติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 136 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาได้แก่กลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.1 ผู้ติดเชื้อเอดส์โดยไม่มีอาการมี 25,816 ราย ส่วนใหญ่มีปัจจัยเสี่ยงเป็นกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น 15,593 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.4 รองลงมาได้แก่กลุ่มติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 7,735 ราย โดยเป็นหญิงรักต่างเพศ 4,749 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.6 ชายรักต่างเพศ 2,758 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.7 ส่วนกลุ่มทารกที่เกิดจากมารดาที่ติดเชื้อเอดส์ จากรายงานเมื่อปี 2531 จำนวน 3 ราย ปี 2532 จำนวน 36 ราย และในปี 2533 มีจำนวน 171 ราย (กองโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุข, 2534)

การติดเชื้อเอดส์ในประเทศไทยส่วนใหญ่พบมากในกลุ่มที่ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น รองลงมาได้แก่ทางเพศสัมพันธ์ จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์และติดเชื้อเอดส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ประมาณปีละหนึ่งเท่า ทั้งนี้เพราะบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อโรคเอดส์เป็นจำนวนมาก ยิ่งขาดความรู้ ความเข้าใจตลอดทั้งยังมีเจตคติและพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องในการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อเอดส์ ยิ่งกว่านั้นบางรายทราบดีว่าตนเองมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง แต่ก็ไม่ได้ไปรับการตรวจรักษาเพราะไม่ต้องการที่จะเปิดเผยตนเองให้เป็นที่อับอายต่อบุคคลอื่น กลัวสังคมรังเกียจทำให้เกิดความลำบากในการประกอบอาชีพและแม้ว่าตนเองเป็นโรคเอดส์จริง ๆ ก็ยังไม่มียาที่จะรักษาให้หายขาดได้ จึงยังคงมีพฤติกรรมทางเพศที่สำล่อนต่อไป ทำให้การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ได้กระจายไปทั่วทุกจังหวัดแล้วในปัจจุบันนี้ จึงนับว่าโรคเอดส์เป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรงและเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญ จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหากันอย่างจริงจังและเร่งด่วนตั้งแต่บัดนี้

รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ดี ได้มีการประชุมพิจารณาปัญหาโรคเอดส์ของคณะกรรมการและสิ่งแวดล้อมสภาผู้แทนราษฎร เมื่อเดือนมกราคม 2530 โดยกำหนดให้โรคเอดส์เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องริบวางแผนป้องกันและควบคุมอย่างจริงจัง จำเป็นต้องเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ให้รู้กันทั่วไปในหมู่ประชาชน และเน้นเป็นพิเศษในกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคสูง เช่น โสเภณี กลุ่มรักร่วมเพศ กลุ่มติดยาเสพติด เป็นต้น และในปี พ.ศ. 2532 นับเป็นปีที่ประเทศไทยได้มีการเร่งรัดป้องกันและควบคุมโรคเอดส์อย่างเต็มที่เกือบทุกรูปแบบ หลังจากได้มีการปรับปรุงโครงสร้างของโครงการป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ให้เป็นโครงการระดับชาติ ซึ่งมีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้อำนวยการโครงการ และมีการปรับปรุงคณะกรรมการประสานงานการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ โดยมีรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานและมีการเพิ่มหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นคณะกรรมการประสานงานระดับชาติอย่างแท้จริง ซึ่งจะสามารถเป็นแกนในการสนับสนุน รวมทั้งการติดตามและประเมินผลและเสนอปัญหา แสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านทางคณะรัฐมนตรีฝ่ายสังคม ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยคณะรัฐมนตรีฝ่ายดังกล่าวได้พิจารณาให้ลำดับความสำคัญของงานป้องกันและควบคุมโรคเอดส์เป็นงานระดับชาติที่จะต้องให้การประสานและสนับสนุนต่อไป ทำให้มีผลส่งเสริมต่อการสนับสนุนด้านงบประมาณในปี 2533 ซึ่งสามารถระดมทุนจากรัฐบาลได้จำนวน 83.8 ล้านบาท จากองค์กรต่างประเทศอีกจำนวน 96.529 ล้านบาท รวมเป็นงบประมาณทั้งสิ้น 170.379 ล้านบาท เพื่อเร่งรัดงานในปี 2533 โดยส่วนใหญ่จะเน้นให้ความสำคัญในเรื่องระบบข้อมูลการเผยแพร่ความรู้ การสื่อสาร ร้อยละ

27 ของงบประมาณ ร้อยละ 17 ใช้ในการตรวจเลือดบริจาค ร้อยละ 16 ใช้ในการช่วยเหลือทางการแพทย์และสังคม ร้อยละ 14 ใช้ในด้านการศึกษาและกระจายถุงอนามัย ฯลฯ เป็นต้น (ข่าวสารโรคเอดส์, 2533) และรัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อสภานิติแห่งชาติเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2534 นโยบายด้านสังคมข้อ 7 เรงรัดควบคุมป้องกันโรคติดต่อเฉพาะโรคเอดส์ให้ได้ผลและร่วมมือกับภาคเอกชน และองค์กรสาธารณประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักในภัยของโรคและเกิดสำนึกว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2534)

กองเวชกรรมป้องกัน กรมแพทยทหารเรือ ได้มีการค้นหาผู้ป่วยโรคเอดส์ โดยการเจาะเลือดข้าราชการ นักเรียนทหาร และทหารเกณฑ์ ของกองทัพเรือ จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2533 พบว่ามี ข้าราชการ นักเรียนทหาร และทหารเกณฑ์ติดเชื้อเอดส์ จำนวน 257 ราย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 20 - 25 ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 87 ของผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ทั้งหมด และจำนวนผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนจ่าทหารเรือ ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนทหารกลุ่มใหญ่ที่มีความเสี่ยงต่อโรคเอดส์สูง เพราะนักเรียนจ่าทหารเรือเหล่านี้กำลังอยู่ในช่วงของวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 17 - 20 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากจะทำและเป็นวัยที่ต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจเลือกกระทำการใด ๆ ด้วยตนเองมากขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนจ่าทหารเรือเหล่านี้จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจโรคเอดส์เป็นอย่างดีและถูกต้อง ประกอบกับงานวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ของนักเรียนจ่าทหารเรือ กองทัพเรือ ยังไม่มีใครศึกษามาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจใคร่ศึกษาว่านักเรียนจ่าทหารเรือเหล่านี้มีความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ถูกต้องมากน้อยเพียงไร ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ของกองทัพเรือให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนจำหน่ายเห็ด กองทัพเห็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนจำหน่ายเห็ด กองทัพเห็ด ตามตัวแปรของประสบการณ์ทางเพศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักเรียนจำหน่ายเห็ด ประจำปีการศึกษา 2533 จากโรงเรียนจำหน่ายเห็ด พรรค-เหล่า ต่าง ๆ สังกัดกองทัพเห็ด
2. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ประสบการณ์ทางเพศ
 - 2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ของนักเรียนจำหน่ายเห็ด
3. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากการตอบแบบสอบถาม ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ของนักเรียนจำหน่ายเห็ด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยสุ่มมาจากโรงเรียนจำหน่ายเห็ด พรรค-เหล่า ต่าง ๆ สังกัดกองทัพเห็ด ผู้วิจัยถือว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นตัวแทนของนักเรียนจำหน่ายเห็ดทั้งหมด
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรทุกคนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตั้งใจตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ และถือว่าความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนจำหน่ายเห็ดเป็นจริงตามที่ตอบแบบสอบถาม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. โรคเอดส์ หมายถึง กลุ่มอาการของโรคที่เกิดจากระบบภูมิคุ้มกันในร่างกายเสื่อมหรือบกพร่อง
2. ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ หมายถึง พฤติกรรมด้านความสามารถในการคิด การทำความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าของนักเรียนจำทอาหารเรือในเรื่องโรคเอดส์
3. ทศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ หรือท่าทีของนักเรียนจำทอาหารเรือที่มีต่อเรื่องโรคเอดส์
4. การปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนจำทอาหารเรือได้กระทำหรือได้ปฏิบัติทั้งทางบวกและทางลบเกี่ยวกับโรคเอดส์
5. ประสบการณ์ทางเพศ หมายถึง กิจกรรมทางเพศที่นักเรียนจำทอาหารเรือที่ได้เคยมีประสบการณ์หรือการมีเพศสัมพันธ์มาแล้วไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย
6. โรงเรียนจำทอาหารเรือ หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนจำทอาหารเรือ พรรค-เหล่า ต่าง ๆ สังกัดกองทัพเรือ
7. โรงเรียนจำทอาหารเรือ หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในหลักสูตรนักเรียนจำทอาหารเรือ พรรค-เหล่า ต่าง ๆ สังกัดกองทัพเรือ
8. พรรค-เหล่า ต่าง ๆ ของกองทัพเรือ หมายถึง พรรค-เหล่า ต่าง ๆ ตามระเบียบของกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2528 ที่ว่าด้วยการแบ่งพรรค-เหล่า ของทหาร